

ВІДГУК
офіційного опонента, доктора педагогічних наук,
професора Романишиної Людмили Михайлівни
на дисертаційну роботу Василюк Олени Михайлівни
«Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх
викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій», подану на
здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
зі спеціальності
015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

1. Актуальність теми дисертації обумовлена тим, що проблема збереження й розвитку індивідуального здоров'я, підтримка його молодим поколінням української нації постійно зростає. Це зумовлене такими чинниками, як соціально-політична трансформація суспільства, зростання політичних і економічних проблем країни, несприятлива екологічна ситуація, умови воєнного стану в країні та ін. У зв'язку з цим одним із пріоритетних завдань викладачів стало володіння здоров'язбережувальною компетентністю, щоб під час освітнього процесу залучати здобувачів вищої освіти до сприйняття здоров'язбережувальних технологій.

Наголосимо на тому, що особливої актуальності у контексті зазначеної проблематики набувають проблеми оновлення змісту професійної підготовки майбутніх викладачів іноземної мови з метою формування здоров'язбережувальної компетентності. Відзначимо, що актуальність дисертації підсилюється низкою суперечностей, які не лише названі авторкою, а й у процесі роботи повністю вирішені. З огляду на наведені аргументи, тематика дисертаційної роботи О.М. Василюк не викликає жодних сумнівів, бо є беззаперечно актуальною та своєчасною.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Не можемо не відзначити, що науковий апарат дослідження чітко сформульований й достатньо виважений. Дисертанткою чітко визначено об'єкт, предмет, сформульовано мету, гіпотезу й відповідно завдання дослідження,

обґрунтовано застосування методів пошукової роботи. Слід зазначити, що всі компоненти наукового апарату повністю корелюють між собою.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, отриманих результатів і висновків зумовлена теоретико-методологічним підходом автора дисертаційного дослідження, а також застосуванням комплексу взаємодоповнюючих методів наукового пошуку. Так, здобувачка використала комплекс адекватних теоретичних, емпіричних та статистичних методів, які дали їй можливість провести на високому науково-методичному рівні педагогічний експеримент та здійснити перевірку значущості й валідності отриманих результатів.

Дослідно-експериментальну роботу проведено впродовж 2020–2023 рр. на базі ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (м. Дніпро), Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (м. Тернопіль). До експерименту було залучено 176 здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, які навчалися за освітніми програмами предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і література) (спеціалізація 014.021 Англійська мова і література), спеціальності 035 Філологія (спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська), предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) (освітня програма «Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова і література»). Кількість здобувачів вищої освіти в контрольній групі склала 87 осіб, в експериментальній – 89 осіб.

Констатуємо, що рецензоване дисертаційне дослідження базується на багатій джерельній базі. Було здійснено ґрунтовний аналіз 274 наукових джерел із них 43 іноземною мовою, що створило належні умови для системного висвітлення поставленої мети.

Дисертація відповідає основним напрямам досліджень кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи

Університету імені Альфреда Нобеля, проведених у межах комплексних наукових тем: «Теоретичні та методичні засади моделювання компетентнісної професійної освіти у контексті євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0117U000784) і «Теоретико-методологічні засади професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі» (державний реєстраційний номер 0122U200059).

3. Достовірність і наукова новизна одержаних результатів.

Автором уперше, на підставі критичного аналізу наукової літератури обґрунтовано і розроблено педагогічну технологію формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій. Схвалення заслуговує обґрунтовані і розроблені підходи до удосконалення процесу формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови (створення інноваційного змісту для дисциплін філологічного циклу для формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови; застосування цифрових технологій у процесі формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови).

Цінним є те, що дисертанткою обґрунтовано сутність здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови, яка трактується в роботі як інтегративне особистісно-професійне утворення, що визначає здатність викладача іноземної мови будувати й реалізовувати здоров'язбережувальну траєкторію в особистому житті, піклуючись про власне здоров'я та дотримуючись здорового способу життя, а також у професійній діяльності, кваліфіковано здійснюючи профілактично-просвітницьку роботу зі здоров'язбереження здобувачів освіти у процесі викладання іноземної мови.

Особливо вражає підхід авторки до сутності та виокремлених компонентів здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови (ціннісно-мотиваційний, когнітивний, гносеологічний,

діяльнісний, комунікативний, рефлексивний), презентації критеріїв досліджуваного феномену (рівень усвідомлення цінності здоров'я, вмотивованість до здорового способу життя та підтримки здоров'я власного та здобувачів освіти в ситуаціях професійної діяльності, рівень володіння іншомовною лексикою, що стосується сфери здоров'язбереження, рівень сформованості умінь отримувати нові знання в цій сфері та застосовувати їх на практиці, зокрема з використанням цифрових технологій, рівень сформованості умінь організувати комунікацію іноземною мовою з питань здоров'язбереження, рівень сформованості умінь аналізувати здоров'язбережувальні аспекти власної професійної діяльності та особистого життя).

Оленою Михайлівною чітко й методологічно впевнено конкретизовано сутність понять «майбутні викладачі іноземної мови», «формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій», «педагогічна технологія формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій»; розкрито нові можливості сучасних форм і методів навчання, спрямованих на формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій.

4. Значущість отриманих результатів для науки і практичного використання.

Значення одержаних результатів полягає у тому, що розроблено: інноваційний зміст дисциплін філологічного циклу шляхом уведення тем зі здоров'язбереження до змісту окремих освітніх компонентів філологічного циклу, розширення списку рекомендованої для читання літератури, розробки вибіркового освітнього компоненту, в якому більш ґрунтовно розглядаються питання здоров'я та здоров'язбереження; рекомендації щодо застосування цифрових технологій для формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови; діагностичний мінімум

«Оцінка сформованості здоров'язберезувальної компетентності майбутнього викладача іноземної мови», призначений для здійснення моніторингу формування здоров'язберезувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови.

Заслуговує на увагу розроблений та впроваджений тренінг «Використання платформи Canva у професійній діяльності викладача іноземних мов», а також вибіркового освітнього компонента «Оздоровчий самоменеджмент для педагогів (Wellness Self-Management for Educators)».

Важливим є те, що матеріали дослідження можуть бути використані у процесі професійної підготовки майбутніх викладачів іноземної мови за освітніми програмами другого (магістерського) рівня спеціальностей 014.02 Середня освіта (Мова і література) та 035 Філологія з метою формування в них здоров'язберезувальної компетентності, а також у системі підвищення кваліфікації та перепідготовки, неформальної освіти та самоосвіти викладачів і вчителів іноземної мови.

5. Повнота викладу основних результатів дисертаційного дослідження в наукових фахових виданнях.

Наукові положення й висновки, які представлено у дисертаційній роботі ґрунтовно презентовані в опублікованих працях здобувачки. Звертаємо увагу на наявність статті у фаховому науковому виданні, що входить до міжнародної наукометричної бази даних Web of Science та 4 статей у фахових наукових виданнях України. Основні положення й результати дослідження апробовано на 7 міжнародних та 4 всеукраїнських науково-практичних конференціях, інтерактивному методологічному он-лайн семінарі молодих дослідників «Компетентнісні засади освітнього процесу в умовах впровадження інновацій: вітчизняний та міжнародний досвід (Житомир – Полтава – Київ, 2023), засіданнях кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи, щорічних звітних науково-практичних конференціях професорсько-викладацького складу Університету імені Альфреда Нобеля (упродовж 2022 – 2024 рр.). Результати аналізу публікацій, які розкривають

науковий зміст роботи, засвідчують їх цілісність. Аналіз дисертації та наукових публікацій здобувачки дає підстави констатувати відсутність порушень академічної доброчесності. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідні джерела.

Отже, представлена дисертація є самостійним, завершеним науковим дослідженням, результати якого мають важливе теоретико-методологічне і практичне значення для професійної педагогіки.

6. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи здобутки дисертантки, відзначаючи наукову новизну й практичне значення запропонованої до захисту дисертації, звернемо увагу на окремі дискусійні моменти.

1. На наш погляд, автору доцільно було б розглянути зарубіжний досвід формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів. Це дозволило б урахувати провідні тенденції розв'язання досліджуваної проблеми в інших країнах.

2. Автором обґрунтовано й розроблено педагогічну технологію формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій. Проте вважаємо, що її візуальне представлення у тексті роботи спростило б сприйняття логіки її побудови.

3. У розкритті змістових ліній методологізації формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій наголошується на необхідності оновлення змісту освітніх компонентів філологічного циклу й розробленні вибіркового освітнього компоненту, що відповідає сучасним положенням міждисциплінарної інтеграції – одному із загальних орієнтирів підготовки фахівців сфери освіти. Проте серед методологічних засад міждисциплінарний підхід на жаль відсутній.

4. Не можна не відзначити той факт, що робота значно виграла б, якби авторка б більше уваги приділила розкриттю етапів впровадження

педагогічної технології формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій.

Водночас зазначені зауваження та побажання в цілому не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації.

7. Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів».

1. Дисертація Василюк Олени Михайлівни «Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій» є оригінальною, цілісною, самостійно завершеною науковою працею.

2. Усі положення дисертації науково обґрунтовані, розв'язують конкретне актуальне для професійної освіти наукове завдання, мають характер наукової новизни, а достовірність і вірогідність висновків забезпечені під час дослідження.

3. Поставлену автором мету, сформульовані завдання дослідження розв'язано ґрунтовно та доказово. Чітка логіка дослідження, послідовність викладу матеріалу й доказовість положень і висновків надають дисертаційному дослідженню цілісності й завершеності. Зміст анотації ідентичний змісту дисертаційної роботи.

4. Дисертаційне дослідження має практичне значення, що підтверджується використанням отриманих результатів в освітньому процесі ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (м. Дніпро) (довідка № 124 від 04.03.2024), Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя) (довідка № 01-15/934 від 28.11.2023), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (м. Тернопіль) (довідка № 1916/33-03 від 30.11.2023).

5. Дисертаційна робота Василюк Олени Михайлівни «Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій» відповідає вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від

12.01.2017 №40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.); п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 № 167, Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341), а її автор Василюк Олена Михайлівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), 01 Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент:

Доктор педагогічних наук, професор,
в.о.завідувача кафедри педагогіки
Хмельницької гуманітарно-
педагогічної академії

Людмила РОМАНИШИНА

Підпис Л.РОМАНИШИНОЇ засвідчую:

т.в.о. завідувача канцелярії ХГПА Гетяна РИБАК

РОМАНИШИНА ЛЮДМИЛА МИХАЙЛІВНА

Результат перевірки підпису	Підпис вірний
П.І.Б.	РОМАНИШИНА ЛЮДМИЛА МИХАЙЛІВНА
РНОКПП	1595006648
Організація (установа)	ФІЗИЧНА ОСОБА
Код ЄДРПОУ	
Посада	
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для даних від Надавача)	14:52:41 16.05.2024
Сертифікат виданий	КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер	5E984D526F82F38F04000000C14964017A621A05
Тип носія особистого ключа	Захищений
Алгоритм підпису	dstu4145
Тип підпису	Кваліфікований
Формат підпису	CAAdES-T
Сертифікат	Кваліфікований